

Obszary aktywności podlegające ocenianiu w toku nauczania geografii
ocenie podlegają kluczowe kompetencje w edukacji geograficznej za, które uznaje się:

- Czytanie map różnej treści,
- Wyjaśnianie prawidłowości występujących w cyklach astronomicznych, geograficznych, społecznych i gospodarczych,
- Umiejętność posługiwania się przyrządami oraz modelami geograficznymi,
- Umiejętność dokonywania planowych oraz systematycznych obserwacji,
- Umiejętność odczytywania i wykorzystywania oraz sporządzania dokumentacji geograficznej (dane statystyczne, wykresy, diagramy, ryciny),
- Umiejętność dokonywania obliczeń (odległości, różnica wysokości, średnie temperatur, amplitudy, spadek temperatury z wysokością, wysokość słońca w różnych szerokościach geograficznych, różnice czasowe),
- Umiejętność posługiwania się słownictwem, terminologią i symboliką geograficzną w mowie żywej i pisanej,
- Wartościowanie działalności człowieka w środowisku przyrodniczym.

Wykaz umiejętności i wiadomości dla danego poziomu przedstawiony jest uczniom na początku roku szkolnego poprzez omówienie programu nauczania w danej klasie z jednoczesnym wskazaniem na kierunek pracy, częstotliwość i sposób uzyskania oceny.

SPOSODY OCENIANIA

OCENIE PODLEGAJĄ WYMNIENIONE FORMY AKTYWNOŚCI UCZNIA:

- Wypowiedzi ustne (co najmniej jedna ocena w ciągu roku szkolnego).
- Wypowiedzi pisemne (kartkówki z trzech ostatnich lekcji, inne - np. sprawdzające wybrane umiejętności; interpretacja treści mapy, graficznych sposobów przedstawiania zjawisk).
- Sprawdziany pisemne podsumowujące zrealizowany dział.
- Aktywność i praca na lekcji (indywidualna i w zespołach grupowych - tu: zaangażowanie, umiejętność komunikowania się i współpracy w zespole, korzystanie z różnych źródeł informacji, efektywność pracy).
- Podstawowe umiejętności praktyczne (czytanie mapy, wykonywanie i interpretacja rysunku poziomicowego, odwzorowywanie jej wybranych treści; orientacja w terenie - położenie, kierunki; dokonywanie podstawowych obliczeń stosowanych w geografii; czytanie i graficzna interpretacja danych liczbowych).
- Aktywność obejmująca prezentowanie wyników swojej pracy w różnej formie (konkursy przedmiotowe, udział w projektach oraz innych przedsięwzięciach środowiskowych).
- Odpowiedź ustna, praca na lekcji oraz kartkówki z trzech ostatnich tematów podlegają ocenie na bieżąco, bez zapowiedzi. Ocenianie wszystkich innych form poza wymienionymi - jest wcześniej zapowiadane. Dłuższe sprawdziany, z większej partii materiału - z co najmniej tygodniowym.
- Ocenie bieżącej nie podlega praca domowa (zadania polecenia z lekcji na lekcję; referaty, inne opracowania tematyczne do lekcji). Nauczyciel decydując się na tę formę poprawia pracę i przedstawia uczniowi informację zwrotną. Systematyczne, samodzielne wykonywanie zadań domowych w których można będzie zauważyć zaangażowanie i progres zostaną uwzględnione przy wystawieniu oceny rocznej.

- Oceny są jawne, uzasadnione i zgodne z wymogami na daną notę. Skala ocen zawiera stopnie od 1 do 6, rozszerzone o "+" i "-" nieobecność podczas oceniania odnotowywana jest symbolem "0" i należy dana partię zaliczyć. W przypadku "ćwiczeń" odbywa się to na lekcji w terminie wybranym przez nauczyciela. Termin rozliczania wiedzy i umiejętności sprawdzanych na dłuższych sprawdzianach ustala się z nauczycielem i dotyczy to czasu i formy (można pisemnie lub ustnie). Z podstawowych umiejętności należy uzyskać ocenę pozytywną.
- Podczas oceniania w zależności od formy brane są pod uwagę: jakość, poprawność, terminowość, częstotliwość i systematyczność.
- W przypadku sprawdzianów pisemnych stosowane są konkretne kryteria punktowe

W stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w nauce uniemożliwiające sprostanie wymogom edukacyjnym wynikającym z realizowanego programu nauczania, potwierdzone pisemną opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej upoważnionej do tego jednostki - nauczyciel stosuje obniżenie wymagań jednak są one nie mniejsze niż opisane wymagania na ocenę dopuszczającą.

Jeżeli uzyskana przez ucznia ocena nie satysfakcjonuje go - istnieje możliwość uzyskania kolejnej oceny bieżącej z danego zakresu materiału w terminie ustalonym przez nauczyciela.

Uwaga:

W przypadku uzyskania kolejnej oceny bieżącej z danego zakresu materiału przy wystawianiu śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej brana jest pod uwagę druga ocena.

1. Po dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności w szkole (powyżej 1 tygodnia) uczeń będzie oceniany po nadrobieniu braków w wiadomościach, zapisach lekcyjnych, ćwiczeniach wykonywanych na lekcjach, pracach domowych - co należy do jego obowiązku. Nastąpi to nie później niż po 1 tygodniu od czasu powrotu na zajęcia. Dokładny termin i formę ustala nauczyciel uwzględniając przyczynę absencji i możliwości ucznia.
2. Na koniec okresu nie przewiduje się dodatkowych sprawdzianów zaliczeniowych. Uzyskane stopnie w poszczególnych formach aktywności ucznia stanowią podstawę stopnia za okres.
3. Przy wystawianiu oceny na koniec roku szkolnego uwzględnia się prace i wyniki z całego roku szkolnego.
4. Po każdym roku szkolnym następuje ewaluacja przedmiotowego systemu nauczania z geografii.

WARUNKI UZYSKIWANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA OCENY KLASYFIKACYJNEJ

1. Nie później, niż na tydzień przed ustalonym przez dyrektora szkoły terminem rocznego klasyfikacyjnego posiedzenia rady pedagogicznej, uczniowie i rodzice za pośrednictwem dziennika elektronicznego zostaną poinformowani o przewidywanych ocenach klasyfikacyjnych.
2. Uczeń i jego rodzic nie zgadzający się z klasyfikacyjną oceną przewidywaną wystawioną przez nauczyciela, może się zwrócić o ustalenie wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej, jeżeli uczeń spełnia jednocześnie następujące warunki, o ile nauczyciel nie zdecyduje inaczej:
 - 1) na tydzień przed złożeniem odwołania od propozycji oceny rocznej ma uzupełnione wszystkie brakujące prace, w tym prace pisemne oraz niepisane prace kontrolne,
 - 2) nie zgłaszał więcej niż 3 nieprzygotowania się,
 - 3) ma nie więcej niż 100 godzin nieobecności,
 - 4) pisał wszystkie badania wyników,
 - 5) wywiązał się z bieżących proponowanych przez nauczyciela form poprawy,

- 6) uczestniczył w formach pomocy oferowanych przez szkołę (co najmniej jedna forma - konsultacje, zajęcia dodatkowe pod kierunkiem nauczyciela, pomoc koleżeńska, itp.),
- 7) otrzymał nie więcej niż 3 oceny niedostateczne bieżące, w tym nie więcej niż 2 oceny z prac pisemnych z przedmiotu,
- 8) miał ustaloną ocenę wyższą na półroczu niż propozycja oceny końcoworocznej.
- 9) Uczeń wykonuje wszystkie prace zlecone przez nauczyciela w ilości i formie oraz czasie wskazane przez niego.

3. Po spełnieniu tych warunków nauczyciel sprawdza wiadomości i umiejętności ucznia w zakresie wymagań edukacyjnych na ocenę na którą uczeń aspiruje.

4. Wszystkie sprawy sporne, nie ujęte w przedmiotowym systemie oceniania z geografii rozstrzygane będą zgodnie z rozporządzeniami MEN.

OGÓLNE KRYTERIA I WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE

- stopień/ocena - niedostateczny

Uczeń nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności zawartych w wymaganiach podstawy programowej dla szkoły podstawowej - potrzebnych do kontynuowania nauki. W szczególności: nie posiada podstawowej orientacji na mapie, nie wykonuje zadań domowych, nie potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł, w tym treści podręcznika, nie pracuje na lekcji, nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych i praktycznych o elementarnym stopniu trudności samodzielnie, w grupie lub nawet przy pomocy nauczyciela, nie udziela prawidłowych odpowiedzi na większość zadanych mu pytań.

- Stopień/ocena - dopuszczający (wymagania konieczne)

Uczeń ma braki w wymaganiach koniecznych z zakresu wiadomości i umiejętności. Tu: opanował w stopniu elementarnym umiejętności czytania map, posiada elementarną orientację na mapie świata, Europy i Polski, posługuje się w stopniu elementarnym słownictwem i terminologią geograficzną w mowie żywej i pisanej, samodzielnie rozwiązuje i wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, przejawia chęć i gotowość pracy i współpracy, umie wykorzystywać różne źródła informacji, przy czym objawia się to jako pracą odtwórczą, wskazującą na słabe zrozumienie polecenia, nadrabia zaległości, przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na proste pytania.

UWAGA: uczeń powinien uzyskać nie mniej niż po 2 oceny pozytywne w jednym półroczu. Podczas wypowiedzi pisemnej uzyskuje min. 30% poprawnych odpowiedzi.

- Stopień/ocena - dostateczny (wymagania podstawowe)

Uczeń opanował podstawowe wiadomości i wybrane umiejętności określone podstawą programową. W szczególności: posiada podstawową orientację na mapie i w przestrzeni geograficznej, poprawnie wyraża swoje myśli w prostych i typowych przykładach w mowie żywej i pisanej, przy wypowiedzi widać nieliczne błędy, odpowiedź ustana odbywa się przy pomocy nauczyciela żądającego kolejne pytania, samodzielnie i w grupie rozwiązuje poprawnie nieskomplikowane polecenia, potrafi naśladować podobne rozwiązania w analogicznych sytuacjach, wartościuje elementy działalności człowieka w środowisku, poprawnie odczytuje dane z tekstu, rysunków, diagramów, tabel, przetwarza proste dane na wykresy, wykonuje wybrane, proste obliczenia stosowane w geografii, z

pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania sytuacji problemowych.

UWAGA: uczeń uzyskuje głównie pozytywne noty podczas oceniania poszczególnych obszarów (pkt.2). Podczas wypowiedzi pisemnych uzyskuje min. 50% poprawnych odpowiedzi.

- Stopień/ocena - dobry (wymagania rozszerzające)

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności w stopniu dobrym, uwzględniającym wymagania rozszerzające. W szczególności: pracuje systematycznie, a jego przygotowanie, choć pełne, jest różne jakościowo, posiada dobrą orientację na mapie świata, czyta ze zrozumieniem mapy tematyczne, dokonuje poprawnych interpretacji różnorodnych tekstów źródłowych, udziela zasadniczo samodzielnie odpowiedzi, choć uwidaczniają się niewielkie braki w wiedzy lub wypowiedź nie wyczerpuje omawianego zagadnienia, wiadomości i umiejętności podstawowe są dla niego zrozumiałe, potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności tu: treści przystępne, średnio trudne, wykonuje wszystkie obliczenia stosowane w geografii, dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe, łączy zagadnienia w logiczne ciągi, opanował umiejętność dokonywania interpretacji prostych zjawisk przedstawianych graficznie, w mowie żywej i pisanej posługuje się językiem poprawnym pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, potrafi wartościować działalność człowieka w środowisku, aktywnie i efektywnie pracuje i współpracuje w zespołach grupowych, chętnie wykonuje dodatkowe zadania.

UWAGA: uczeń uzyskuje głównie dobre, rzadko dostateczne noty podczas oceniania wymaganych obszarów (pkt.2). Podczas wypowiedzi pisemnych uzyskuje min.70% poprawnych odpowiedzi.

- Stopień/ocena - bardzo dobry (wymagania dopełniające)

Uczeń w stopniu wyczerpującym opanował materiał przewidziany w podstawie programowej dla danej klasy oraz praktycznie stosuje umiejętności z zakresu kluczowych kompetencji w edukacji geograficznej. W szczególności: przygotowanie ucznia do lekcji jest pełne, wszechstronne oraz systematyczne, sprawnie posługuje się wiadomościami i zdobytymi umiejętnościami, podczas wypowiedzi ustnej samodzielnie potrafi interpretować omawiane zagadnienie, jego wypowiedź jest ładna, ciekawa i poprawna pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, samodzielnie dokonuje interpretacji treści mapy i innych materiałów źródłowych, obok prawidłowego wnioskowania przeprowadza proste analizy zjawisk, potrafi zastosować wiedzę w praktycznym działaniu, chętnie wykonuje zadania i prace dodatkowe, wykorzystuje różne źródła informacji do pogłębiania swojej wiedzy, bierze aktywny udział w przedsięwzięciach o charakterze środowiskowym, wnosi twórczy wkład w realizację zadań oraz omawianych zagadnień, pracuje nad własnym rozwojem lub bierze aktywny udział w konkursach o treściach geograficznych.

UWAGA: uczeń uzyskuje dobre i bardzo dobre wyniki podczas oceniania poszczególnych obszarów (pkt.2). Podczas wypowiedzi pisemnych uzyskuje nie mniej niż 80% poprawnych odpowiedzi.

- Stopień/ocena - celujący (wymagania wykraczające)

Uczeń spełnia wszystkie kryteria ujęte w wymaganiach na ocenę bardzo dobra, a ponadto w zakresie posiadanej wiedzy wykracza poza podstawę programową, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, a ich efekty potrafi zaprezentować innym w konkretnej formie. Ponadto uczeń powinien wykazać się znaczącymi osiągnięciami w konkursach na poziomie ponadszkolnym.

DOSTOSOWANIA FORM I METOD PRACY DO MOŻLIWOŚCI UCZNIA ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

I. ZASADY POSTĘPOWANIA I NARZĘDZIA PRACY Z UCZNIAMI ZE STWIERDZONYMI SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W NAUCE GEOGRAFII

I. Zasady ogólne:

- Wyznaczanie miejsc blisko nauczyciela w celu skuteczniejszej bieżącej kontroli i doraźnej pomocy uczniowi.
- Dostosowywanie wymagań do możliwości ucznia uwzględniając jego mocne strony.
- Chwalenie za każdy przejaw aktywności (odpowiedzi ustne, prace pisemne, graficzne, rachunkowe).
- Unikanie stawiania ocen negatywnych, zachęcanie do poprawy zadań aż do uzyskania sukcesu.
- Stosowanie metod aktywnych na lekcjach.
- W zapisach na tablicy stosować kolorową kredę dla zaakcentowania ważnych zagadnień.
- Posługiwanie się rysunkami i schematami zjawisk i procesów zamiast formy opisowej (tekst pisany nie przemawia tak do wyobraźni jak rysunek czy schemat).
- Pozwalanie na wykonywanie zadań w domu gdzie uczeń ma zapewniony komfort pracy (tyle czasu ile potrzebuje, spokój i wsparcie najbliższych).
- Umożliwienie wykonywania zadań z zagadnień, które ucznia interesują i w takiej formie, aby mógł dowieść swoich umiejętności i wiedzy.
- Formułowanie jasnych i precyzyjnych poleceń. W razie potrzeby powtarzanie.
- Stwarzanie przyjaznej uczniowi atmosfery pracy na lekcjach (akceptacja, cierpliwość, życzliwość).

II. Zasady szczegółowe:

- Czytanie map o różnej treści:
- Dysleksja

Wydłużony czas na odczytanie informacji z mapy, korygowanie błędów przez nauczyciela, możliwość wykonywania zadań w domu.

- Dysortografia

Błędnie zapisane nazwy geograficzne czy pojęcia nie podlegają ocenie natomiast są korygowane przez nauczyciela, w pracy na mapach konturowych posługiwanie się kolorem.

- Dysgrafia

Wskazane pisanie drukiem (szczególnie kartkówki i sprawdzianów), w lokalizowaniu obiektów na mapie wymagana pomoc nauczyciela, prace kontrolne z mapą uczeń wykonuje w domu, aby mieć czas na staranne wykonanie zadania zarówno pod względem rzeczowym jak i estetycznym.

- Dyskalkulia

W przypadku lokalizacji obiektów na mapie nie musi określać współrzędnych geograficznych oraz dokonywać obliczeń odległości z zastosowaniem skali chyba, że wyrazi chęć opanowania tej umiejętności.

- Posługiwanie się kompasem, globusem:
- Dysleksja

Wydłużony czas na odczytywanie informacji z globusa, korygowanie błędów przez nauczyciela.

- Dysortografia

Błędnie zapisane nazwy geograficzne nie podlegają ocenie natomiast są korygowane przez nauczyciela.

- Dysgrafia

W przypadku prac kontrolnych z globusem zalecam pisanie drukiem.

- Dyskalkulia

W przypadku lokalizacji obiektów na globusie nie musi określać współrzędnych geograficznych, w pracy z kompasem wskazana pomoc nauczyciela lub innej osoby.

- Odczytywanie informacji oraz sporządzanie dokumentacji geograficznej:
- Dysleksja

Informować ucznia, o czym będziemy się uczyć na następnej lekcji tak żeby mógł spokojnie w domu przeczytać tekst z podręcznika czy innego źródła i uczestniczyć potem aktywnie w lekcji nie czując się gorszy, czytanie tekstu czy polecenia przez innych uczniów lub nauczyciela.

- Dysortografia

Opisywanie, wyjaśnianie, porównywanie i ocena faktów geograficznych głównie w formie wypowiedzi ustnych, podczas sprawdzania prac pisemnych koryguję błędy ortograficzne, ale nie mają one wpływu na ocenę, może wykorzystywać komputer do realizacji zadań pisemnych.

- Dysgrafia

Na wykonanie zadań graficznych takich jak diagramy i wykresy uczeń powinien mieć więcej czasu niż inni, przy ocenie tego typu zadań nie zwracam uwagi na stronę estetyczną tylko poprawność rzeczową, może do wykonywania diagramów i wykresów wykorzystywać komputer.

- Dyskalkulia

Nie musi wykonywać zadań rachunkowych, pomoc nauczyciela w odczytywaniu danych statystycznych.

- Posługiwanie się symboliką i terminologią geograficzną:
- Dysleksja

Wydłużony czas na odczytywanie informacji zapisanych w formie tekstu (w tym mapy).

- Dysortografia

Mimo znajomości symboliki i terminologii geograficznej uczeń może popełniać błędy ortograficzne, które jednak nie mają wpływu na ocenę z przedmiotu.

- Dysgrafia

Zadania pisemne powinny być wykonywane drukiem (praca na lekcji) lub z wykorzystaniem komputera (prace dodatkowe).

- Dyskalkulia

Podpora i korygowanie zarówno w odczytywaniu jak i zapisie wielkości statystycznych.

Wymagania w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym wynikającym z programu nauczania są odpowiednio dostosowane, jednak są one nie mniejsze niż opisane wymagania na ocenę dopuszczającą.

Uczniowie z orzeczeniem lub opinią Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej są oceniani:

- a) za rzeczywiste osiągnięcia i postępy w zdobywaniu wiedzy i umiejętności,
- b) sprawdzianami dostosowanymi do poziomu ucznia, (uczniowie, którzy mają opinię PP-P o dysleksji).
- c) za wypowiedzi ustne, wykazywanie chęci, bez pisania sprawdzianów (uczniowie, którzy mają orzeczenie PP-P o niepełnosprawności intelektualnej).

Uzupełnienie braków w wiadomościach i umiejętnościach, utrudniające kontynuowanie nauki, odbywa się w ramach zajęć dodatkowych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH OCEN Z GEOGRAFII W KLASIE VI

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA PROGRAMOWE W KLASIE VI

MAPA - UMIEJĘTNOŚĆ CZYTANIA, INTERPRETACJI I POSŁUGIWANIA SIĘ MAPĄ.

Ocena *Wymagania „Uczeń potrafi”:*

- Dopuszczająca : Obliczyć odległość w terenie, posługując się skalą mapy.
- Odróżnić plan od mapy.
- Odczytać wysokości bezwzględne na mapie poziomicowej.
- Odczytać wysokości bezwzględne na mapie hipsometrycznej.
- Obliczyć różnicę wysokości bezwzględnych na mapie poziomicowej i na mapie hipsometrycznej.
- Wskazać właściwą mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych.
- Dostateczna: Przeliczać skalę liczbową na skalę mianowaną.
- Przeliczać skalę mianowaną na liczbową.
- Wykorzystać podziałkę liniową do pomiarów odległości na mapie.
- Odróżnić mapę ogólnogeograficzną od mapy tematycznej.

	Wykonać profil terenu na podstawie rysunku poziomicowego.
	Orientować plan w terenie według obiektów.
Dobra	Obliczyć skalę mapy, znając odległość w terenie i na mapie. Wymienić główne kartograficzne metody przedstawienia zjawisk na mapie. Rozpoznać typy rzeźby terenu na mapie hipsometrycznej. Przedstawić procedurę orientacji planu w terenie według obiektów. Przedstawić procedurę orientacji mapy według wskazań igły magnetycznej. Orientować mapę w terenie według igły magnetycznej. Porównać treść map tematycznych
Bardzo dobra	: Wykazać znaczenie skali mapy w przedstawianiu różnych informacji na mapie. Rozpoznać formy rzeźby terenu na podstawie rysunku poziomicowego. Orientować mapę w terenie według obiektów.
Celująca	: Identyfikować obiekty geograficzne na fotografiach i na mapach topograficznych. Analizować treść map ogólnogeograficznych i tematycznych.

KSZTAŁT, RUCHY ZIEMI I ICH NASTĘPSTWA.

Ocena *Wymagania „Uczeń potrafi”:*

Dopuszczająca	Przedstawić argumenty i dowody potwierdzające kulisty kształt Ziemi. Przedstawić długość: równika, jednego południka. Wyznaczyć kierunki główne i pośrednie na globusie. Dokonać podziału Ziemi na półkulę wschodnią i zachodnią. Dokonać podziału Ziemi na półkulę północną i południową. Odróżniać południki od równoleżników. Podać kierunek obrotu Ziemi wokół swej osi. Podać czas obrotu Ziemi wokół swojej osi. Wyjaśnić następstwo dnia i nocy jako skutek ruchu obrotowego. Podać czas jednego obiegu Ziemi wokół Słońca. Podać daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku na półkuli północnej i południowej.
Dostateczna	Odróżniać siatkę geograficzną od kartograficznej. Podać długość promienia równikowego i biegunowego Ziemi.

	Wyjaśnić przyczyny spłaszczenia biegunowego Ziemi.
	Odczytać i zapisać współrzędne geograficzne dowolnego punktu według oznaczeń międzynarodowych .
	Identyfikować moment górowania Słońca z momentem południa na południku miejscowym.
	Wyjaśnić konieczność podziału Ziemi na strefy czasu.
	Odczytać czas strefowy na mapie stref czasowych na Ziemi.
	Podać kąt i kierunek nachylenia osi ziemskiej do płaszczyzny orbity.
	Wyjaśnić różnicę w długości trwania roku kalendarzowego raz na cztery lata.
	Wyjaśnić zależność między wysokością Słońca nad horyzontem a ilością energii słonecznej dochodzącej do powierzchni Ziemi.
	Wskazać granice stref oświetleniowych na Ziemi.
	Podać długość trwania dnia i nocy na równiku w ciągu roku.
Dobra	Wyjaśnić termin geoida.
	Wyjaśnić dowody kulistości Ziemi.
	Wykazać zniekształcenia siatki kartograficznej.
	Oznaczyć położenie geograficzne wybranego punktu na mapie świata i mapach kontynentów z dokładnością 1°.
	Obliczyć prędkość kątową Ziemi w czasie ruchu obrotowego.
	Wskazać na globusie moment wschodu, południa i zachodu Słońca w czasie ruchu obrotowego.
	Wyjaśnić zależność między czasem słonecznym a długością geograficzną.
	Wyjaśnić konieczność ustalenia obszarów czasu urzędowego na terytorium niektórych państw.
	Odróżniać czasy: miejscowy, strefowy i urzędowy.
	Określać przesuwanie się miejsc wschodu i zachodu Słońca na horyzoncie w ciągu roku.
	Przedstawić na rycinach oświetlenie Ziemi w dniach rozpoczęcia astronomicznych pór roku.
	Wyjaśnić zjawisko dnia i nocy polarnej.
Bardzo dobra	Wyznaczyć południk miejscowy przy użyciu gnomonu.
	Oznaczyć położenie geograficzne wybranego punktu na mapie Polski z dokładnością 10 minut.

Zaznaczyć na mapie kontynentów i mapie Polski punkty, znając ich współrzędne geograficzne. Obliczyć czas słoneczny danego południka na podstawie różnicy długości geograficznej.

Ustalić datę przy przekraczaniu linii zmiany daty.

Wyjaśnić zmiany długości dnia i wysokości Słońca nad horyzontem w ciągu roku.

Wyjaśnić dowody ruchu obiegowego Ziemi wokół Słońca.

Odróżnić strefy oświetlenia na podstawie długości trwania dnia i nocy oraz wysokości i kierunku górowania Słońca.

Celująca	Przeprowadzić dowód Eratostenesa
	Swobodnie przeprowadzać operacje związane z przeliczeniem szerokości geograficznej na odległość w km

WYBRANE ZAGADNIENIA GEOGRAFII EUROPY.

Ocena	Wymagania „Uczeń potrafi”:
-------	----------------------------

Ocena dopuszczająca:

- Wykazuje ogólną znajomość geografii fizycznej ogólnej w zakresie klimatu, geologii, ruchów Ziemi i ich skutków.
- charakteryzuje położenie, przebieg granic oraz linii brzegowej Europy
- Wskazuje na mapie największe kraje Europy oraz sąsiadów Polski.
- Wskazuje na mapie największe miasta Europy.
- Rozumienie pojęcia integracji gospodarczej i politycznej w Europie .
- Umie scharakteryzować zróżnicowania gospodarczego dowolnego kraju europejskiego na podstawie map gospodarczych.
- Wskazanie głównych celów integracji gospodarczej i politycznej
- Określa położenie kontynentów na mapie świata oraz zna ich wielkość.
- Wymienia, na podstawie mapy, strefy klimatyczne na poszczególnych kontynentach.
- Charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Europy
- charakteryzuje zróżnicowanie gospodarcze dowolnego kraju na podstawie map gospodarczych
- Wymienia i pokazuje na mapie świata kontynenty Ziemi i ich granice.
- Zna wielkość Europy.
- Określa położenie geograficzne poszczególnych kontynentów (odczytać na jakich leżą półkulach)
- Wymienia strefy klimatyczne i roślinne Ziemi.
- Wskazuje jakie strefy klimatyczne i roślinne występują w Europie.
- Wskazać na mapie konturowej główne państwa Europy.
- Oblicza gęstość zaludnienia

- Wyjaśnić pojęcia: układ słoneczny, planeta, gwiazda, księżyc, ruch obrotowy, ruch obiegowy, gęstość zaludnienia, nizina, wyżyna, góry, depresja, przemysł, rolnictwo, usługi, turystyka, fiord, gejzer, wulkan, urbanizacja

Ocena dostateczna:

- Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności powyższe oraz:
- Charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Europy. Wskazuje na mapie konturowej najważniejsze formy ukształtowania powierzchni.
- Charakteryzuje strefy klimatyczne Europy
- Dzieli Europę na regiony geograficzne i wskazuje je na mapie.
- Zna rozmieszczenie ludności w Europie
- Na przykładzie Islandii określa związek między położeniem na granicy płyt litosfery a występowaniem wulkanów i trzęsien ziemi.
- Wskazanie przykładów związków gospodarczych Polski z innymi krajami (w tym z sąsiadami Polski)
- Wymienia korzyści i kosztów integracji gospodarczej w ramach Unii Europejskiej
- Umiejętność wykazania znaczenia międzynarodowej wymiany towarów i informacji
- Wyjaśnia podstawowe pojęcia geograficzne.
- Dokonuje krótkiej charakterystyki wybranych państw Europy.
- Przyjmuje postawę szacunku i zrozumienia innych kultur przy zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego kraju

Ocena dobra:

- Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności powyższe oraz:
- Umiejętność wykorzystania informacji prasowych o aktualnych problemach gospodarczych Polski i Unii Europejskiej
- Dostrzeganie i ocena korzyści integracji Polski ze strukturami europejskimi.
- Zna położenie krajów europejskich na mapie.
- Zna stolice głównych krajów Europy.
- określa podobieństwa i różnice między wielkimi miastami Europy: Londynem i Paryżem
- Znajomość procesów prowadzących do globalizacji gospodarki, wskazanie krajów europejskich pełniących różną rolę w międzynarodowym podziale pracy
- Wskazanie krajów europejskich o największym znaczeniu w gospodarce światowej
- Dostrzeganie i ocena korzyści integracji państw w strukturach gospodarczych swoich regionów
- Rozumie przyczyny migracji, ocenia społeczno-ekonomiczne i kulturowe konsekwencje migracji na obszarze Europy
- Wykazuje związki między rozwojem turystyki w Europie Południowej a warunkami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kultury śródziemnomorskiej
- Przedstawia znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług w gospodarce na przykładzie Francji
- Charakteryzuje przemiany w strukturze przemysłu w Niemczech na przykładzie Nadrenii Północnej – Westfalii
- Przedstawia przykłady atrakcji turystycznych i rekreacyjno-sportowych Czech i Słowacji
- Rozumie problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy

- Projektuje trasę wycieczki po Litwie uwzględniającej wybrane walory środowiska przyrodniczego i kulturowego
- Wykazuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego i charakteryzuje gospodarkę Rosji.
- Charakteryzuje relacje Polski z krajami sąsiadującymi

Ocena bardzo dobra:

- Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności powyższe oraz:
- Wyjaśnia rozmieszczenie ludności oraz główne przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw w Europie.
- Wyjaśnia przyczyny i konsekwencje zróżnicowania demograficznego ludności Europy
- Umiejętność scharakteryzowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego i struktury gospodarki wybranych krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz sąsiadów Polski na podstawie danych statystycznych
- Wykazuje związek między cechami środowiska przyrodniczego wybranych krajów Europy a wykorzystaniem różnych źródeł energii
- Rozumie rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych kontynentu
- Rozumie potrzebę kształtowania dobrych relacji Polski z jej sąsiadami
- Samodzielne przygotowanie argumentów do dyskusji „Pozytywy i negatywy integracji?” i zaprezentowanie ich w czasie dyskusji
- Dostrzeganie pozytywnych i negatywnych skutków globalizacji

Ocena celująca:

- Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności powyższe oraz:
- Swoim zasobem wiadomości wykracza poza zakres materiału przewidziany w programie nauczania
- Bierze udział w konkursach geograficznych na szczeblu ponadшкоlnym.